

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

19. An Communitas Religiosorum teneatur quotidie publicè in Choro canere Horas Canonicas sub onere peccati mortalis? Et an prædicta obligatio sit sub culpa mortali, an verò tantum ex regula, itaut ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

centiores, qui de hac materia tractantes indistinctè asserunt, privilegia alicui Religioni concessa, per generalem communicationem factam à Pontifice communicari alicui.

Sup. hac doctina etiam absque privilegio legis infra doctrinam Ref. 109. et ratio, & signa ter prope finem §. vii. annot. practica, & in tom. 8. tr. 1. Ref. 30. §. Et quidem in §. Ergo. sed ibi cum privilegio. & in Ref. practica §. Sed ego post medi- à ref. Conf. a. f. fo.

Sup. hoc pro parte exceptionis soluti di. decimas. & c. latè in tom. 7. tr. 1. Ref. 228. & ibi in Ref. 23. §. vii. & lege §. 5. not. prima huius Ref.

2. Sed hanc sententiam in casu propostio profus reiiciendam esse peto; & idèd Antonius Hinojosa in *Directorio ver. hora Canonica fol. 28*; sic ait: Eugenius IV. concessit Monachis S. Benedicti, quòd Clerici professi in sacris non constituti, ad Horas Canonicas recitandas ex debito minimè teneantur: quia verò communicatio privilegiorum semper censetur valida, nisi contraveniat, vel professioni vel obseruantia Religionis, aliàs multa concessa, laxioribus, nullo modo communicantur strictioribus, quia ad ædificationem, non ad destructionem dantur. Idèd huius privilegij communicatione non gaudent ceteri Mendicantes, vt pote repugnantis eorum obseruantia, & salubri consuetudini. Ita ille, cui adde ex eadem in clita Religione doctissimum Magistrum Hyacinthum Donatum in *praxi Regularium tom. 1. trati. 7. quest. 14. num. 10*, qui loquitur de privilegio concessio Societati Iesu. Confirmatur vsu omnium Religionum, quæ nunquam autè sunt dictis privilegij vii. Nec valet ratio in contrarium adducta.

3. Fallum est enim per communicationem Religionis omnibus privilegij vni Religioni concessis, posse absolutè vti, nam aliqua privilegia, non obstante communicatione, non possunt inter se Religionis communicare, vt rectè obseruat Donatus, vbi supra de privilegio exemptionis soluendi decimas alicui Religioni concessio, vel de quarta funerali, & idèd supra dictæ doctrinæ dandæ sunt aliquæ limitationes. Igitur primò debent excipi privilegia exorbitantia, quæ licet non sunt solita concedi, sed rarè, & cù difficultate conceduntur; hæc enim non veniunt in generali communicatione, nisi in specie exprimentur, iuxta *reg. in generali 81. de reg. iur. in 6*. vbi dicitur in generali concessione non venire ea, quæ quis verisimiliter non esset in specie concessurus. Sic tenuit Rota Romana *decc. 55. num. 14. & 15. parte secunda diuersi*. vbi hoc ampliat, etiam si communicatio esset facta cum illis verbis, in omnibus, & per omnia, & hanc opinionem sequuntur etiam *Batr. consil. 16. sub numero 9*. Socinus in *l. 1. numero tertio in fine ff. de legat. primo*, vbi *lason num. 21. versiculi primo limita*. Ripa *numero 8. versiculi. & ita intelligi*, *Crot. numero 10. Patil. numero 24. in fine*, *Natta consil. quarto, numero 6. lib. 1. Tamburin. de iure Abb. tom. 1. disp. 17. quest. 2. n. 4. eamque videtur aperte approbare Nauarr. tom. 2. consil. titul. de privileg. consil. 13. n. 4. vbi ait: Per generalem confirmationem privilegiorum non censeri confirmata privilegia exorbitantia. Alias verò limitationes inuenies apud *Merollam tom. 3. disp. 6. c. 4. dub. 3. per tot.* Ad auctoritatem verò Mandosij pro affirmatiua sententia in principio adducta, respondeo. Illud commune dictum, quod expressum in specie dicitur quod fit per relationem ad aliud, non esse vniuersaliter verum, sed pati exceptiones supra allatas. Ratio autem est, quia expressio, quæ fit per relationem ad aliud, non est vera expressio, sed ficta, vt in *l. Titia §. fin. vers. sperinde ff. de verb. oblig.**

4. Ex dictis sequitur Patres Capucinos cum ex suis statutis non excipiant secularium confessiones, non posse vti privilegij concessis aliis Ordinibus quoad absolendum à reuerariis, aut dispensandum secularibus, & si ij à Papa obtineant facultatem audiendi confessiones secularium in genere, vel in specie, non ideo censeri iis communicata dicta privilegia, nisi specialiter iis concedatur, vt possint communicare de præfatis privilegij. Et ita docet *Bordonus in consil. Regul. tom. 2. ref. 52. num. 75.* & *Pellizzarius in manual. regul. tom. 2. n. 8. capite 1. scilicet. 3. num. 45.*

5. Vnde ex superius dictis à fortiori apparet tenendum ab opinione amicissimi Caramuelis, & aliorum asserentium, Moniales, & Professos Religionum, nondum sacris ordinibus ordinatos, minimè obstructos esse ad persoluendas horas Canonicas ex consuetudine; sed hanc sententiam ego alibi reprobaui, & nouissimè latè, & rectè reprobatur Franciscus Bar-di ex in clita societate Iesu præstantissimus Theologus in *selectis l. 8. q. 1. & 2.* vbi respondet ad argumenta Caramuelis, & ad fatietatem etiam me citato notam sententiam probat.

RESOL. XIX.

An Communitas Religiosorum teneatur quotidie publicè in Choro canere Horas Canonicas sub onere peccati mortalis?

Et an prædicta obligatio sit sub culpa mortali, an vero tantum ex Regula, ita vt non excedat communem obligationem Regula?

Et an saltem ex consuetudine ad id teneatur Communitas Regularium sub peccato mortali, quomodo in terdum ex iusta causa possit hoc omni, & consuetudo dispensari?

Et an ista obligatio communis obliget singulos, quando non solum subdit, sed etiam ipse prælatus esset adeo negligens, vt omittitur publicè officij Diuini recitatio in Choro ex defectu Ministrorum?

Et an non excusetur à mortali illi Religiosi, ex quorum absentia in Choro Ecclesiasticum Officium notabile damnum, seu magnam iacturam pateretur?

Et deducitur, quod consuetudo nunquam vni habeat obligandi in conscientia, nisi sit de consensu illius qui potest legem concedere, & nisi sit inuoluntaria hac intentione obligandi. Ex parte 10. tractatu. 14. & Misc. 4. Ref. 2.

§. 1. Negatiuam sententiam nouissimè tenet Marcus Vidal in *Arca Theologia mortalis, titulo de Horis Canonicis Inquisitione 1. numero 31*. vbi sic ait: Consuetudo recepta bene in omnibus Religionibus canendi quotidie in Choro publicè Horas Canonicas, non obligat sub culpa mortali Regulares, neque sigillatim personas, neque communitatem, & Superiores locales; ita vt si aliquando desistant canere in Choro etiam sine graui causa, non idèd sunt condemnandi rei mortalis culpæ. Probatur assertio primò: omnes ferè Regularium Religiones canunt quotidie in Choro Horas Canonicas ex consuetudine tantum recepta in quavis Religione: sed hæc consuetudo non habet vim legis, & præcepti: ergo non obligat sub culpa mortali. Maior, vt vix recipitur communiter à Doctores; Minor autem probatur; consuetudo enim tunc habet vim legis siue præcepti quando à maiori parte Communitatis introducit cum Superioris legitimi consensu, & recipitur communi animo se obligandi, & quando participant iustæ legis conditiones, atque etiam obseruatur per modum præcepti, & obligationis: sed nulla bene Religio introducit talem consuetudinem canendi in Choro hac intentione & animo obseruandi illam per modum præcepti, & legis: ergo sub mortali non obligat. Idèd, & c. Secundò, constitutiones ferè omnium Religionum non obligant regulariter subditos ad illas obseruandas sub culpa mortali: ergo neque etiam obligabit sub mortali hæc consuetudo canendi publicè in Choro Horas Canonicas, antecessens supponitur verum, & certum. Consequentia probatur: tum quia Regulares tenentur ex

consuetudine carere in Choro iuxta regulam eum...

Nec obstat dicere, quod consuetudo circa rem grauem, quasi semper vim legis habet...

23. cap. 6. num. 97. Clavis Regia lib. 13. cap. 11. num. 5. Bonacina de leg. disp. 1. quest. 1. punct. vltim. num. 28. Sa verb. Consuetudo, num. 4. Fagundez in precept. 1. Eccl. lib. 1. cap. 6. num. 7. & alij: Sed regularium constitutiones apud plures Religiones leges preceptiuas obligantes sub mortali culpa non continet...

23. cap. 6. num. 97. Clavis Regia lib. 13. cap. 11. num. 5. Bonacina de leg. disp. 1. quest. 1. punct. vltim. num. 28. Sa verb. Consuetudo, num. 4. Fagundez in precept. 1. Eccl. lib. 1. cap. 6. num. 7. & alij: Sed regularium constitutiones apud plures Religiones leges preceptiuas obligantes sub mortali culpa non continet...

3. Sed hæc opinio, tanquam singularis reicienda videtur; & ita affirmatiuam sententiam communiter tenent Doctores: Vnde Ioannes Caramuel in Theol. Reg. disput. 101. num. 1320. sic ait: Communitates teneri sub peccato graui legere Diuinum Officium asserunt Authores communiter, nullum legi qui allerat contrarium, nullum, qui hanc obligationem demonstrat. Videatur Suarius, l. 4. de Horis Canonicis c. 10. Ne igitur singularis videar, supponam ex communi sententia non posse communitatem aliquam Benedictinam omittere Officium diuinum sine culpa mortali; ex hac hypoth. nascuntur resolutiones subsequentes. Eodem modo iudicanda est communitas in officio publico, quo Sacerdos in officio priuato. Patet; quia sicut tenetur Sacerdos sub culpa graui diuino Officio satisfacere, ita etiam supponitur sub graui onere communitatem obligari. Hinc constat materiam paruitatem, quæ sufficit ad excusandum à mortifero Sacerdotem, debere etiam communitatem excusare. Ita Bonacina de Hor. Com. disp. 1. quest. 3. punct. 1. num. 3. Diana ibid. resol. 41. Ex hac conclusione vniuersali procedunt appendices quas reperi apud doctos Authores. Prima; Communitas, quæ sine causa legitima recitat Horas extra tempus præscriptum, non peccat mortaliter. Ita Bonacina, tract. de Hor. Can. disput. 1. q. 3. num. 7. Gauantus in Comm. rubr. Missal. tom. 2. sect. 1. c. 5. & n. 9. Valentia, tom. 5. disput. 6. q. 2. punct. 20. qui intelligendi sunt sublato graui scandalo; quia si hoc sit graue, non poterit excusari à mortali, verum vix tale in simili materia iudici posse dari nulla communitas censenda est sine causa alterasse officij tempora, quæ propter honestam recreationem hora vna, vel altera officium differat, aut anteponeat. Recreatio enim honesta actus etiam Regularis est, & cum ferret non sint Monachi, necessarius, vt melius aliis obligationibus satisfacere possint, quod quidem apud sanctissimos Monachos in vsu est. Secunda. Communitas, quæ inuertit ordinem officij, modo totum legat ad quod tenetur illa die; non peccat mortaliter. Ita Bonacina, & Gauantus, vbi supra, c. 5. tit. S. n. 3. Diana resol. 16. In reliquis omnibus rebus de communitate, ipsa, vt de singulis philosophatur. Hucv. que Caramuel.

4. Dicendum est itaque in Ecclesijs Regularium adesse obligationem canendi publice Horas Canonicas in Choro; quia Clemen. 1. de celebr. Missar. cum Ecclesijs Cathedralibus, & collegiatis numerantur etiam Regulares: ergo supponit Pontifex in his Ecclesijs eadem esse obligationem pfallendi publice diuinum Officium in Choro, sicut in prioribus: hæc tamen Regularium obligatio differat à reliquis, quia solum est; iuxta vniuersiisque institutum, regulas; aut consuetudinem; nam Religiosi non tenentur officium recitare in Choro ratione Beneficij proprii, vt constat; nec etiam, quia aluntur elemosynis, & bonis Ecclesiasticis, quia non sub hac ratione, nec ad hunc finem aluntur, sed vt Deo seruiant, iuxta ipsorum Institutum; nec etiam est vllum ius Canonicum, quod hoc onus omnibus Religio...

4. Dicendum est itaque in Ecclesijs Regularium adesse obligationem canendi publice Horas Canonicas in Choro; quia Clemen. 1. de celebr. Missar. cum Ecclesijs Cathedralibus, & collegiatis numerantur etiam Regulares: ergo supponit Pontifex in his Ecclesijs eadem esse obligationem pfallendi publice diuinum Officium in Choro, sicut in prioribus: hæc tamen Regularium obligatio differat à reliquis, quia solum est; iuxta vniuersiisque institutum, regulas; aut consuetudinem; nam Religiosi non tenentur officium recitare in Choro ratione Beneficij proprii, vt constat; nec etiam, quia aluntur elemosynis, & bonis Ecclesiasticis, quia non sub hac ratione, nec ad hunc finem aluntur, sed vt Deo seruiant, iuxta ipsorum Institutum; nec etiam est vllum ius Canonicum, quod hoc onus omnibus Religio...

Quæ hic est infra Ref. 81. §. vlt. &c. Et pro contento in hoc vers. Primas communitas huius textus infra in Ref. 56. §. obligari. post mediu. & in Ref. 71. post mediu. & in Ref. 72. §. vlt. & in Ref. 90. §. Et idem.

Quæ hic est infra Ref. 69. in fine.

ANNE
omnia
III. IV. V
E III

Religionibus imponat: nam in prædicta Clementina, potius supponitur aliunde obligatio, & ideo solum præcipitur, vt debito modo psallatur; quare obligatio supponenda est ex peculiari instituto, regula, aut consuetudine. Hæc est communis sententia quam docet Dicitur Antoninus 2. part. tit. 9. c. 12. §. 3. *verf. Quinta negligentia*, Angelus, *verb. Hora*, num. 25. Tabiena, *ibi*, q. 28. n. 29. dicto 11. Syluester, *quest. 10. Armilla num. 21. Sotus lib. 10. de Inst. quest. 3. art. 3. circa finem*, Aragonius 2. 2. *quest. 83. art. 12. dub. 4. not. 2. & concl. 1. Suarius, tom. 2. de Relig. lib. 4. de horis, cap. 10. num. 7. Fillucius, tom. 2. tract. 23. cap. 4. quest. 7. num. 133. Bonacina, tom. 1. de Officio, disp. 2. quest. 1. punct. 1. num. 9.*

5. Quæres an prædicta obligatio sit sub culpa mortali, an tantum ex regula, ita vt non excedat communem obligationem regulæ. Respondeo, & dico primo: si loquamur de toto Conuentu, seu Ecclesia regulari, in qua est consuetudo regulariter dicendi diuinum Officium publicè in Choro, etiam si id nulla regula explicauerit, nec vllum votum de hoc directè fiat, esse obligationem grauem sub peccato mortali, quia saltem per consuetudinem videtur illud onus ita receptum, & acceptum; & magnum esset scâdulum si omitteretur, quamuis interdum ex iusta causa possit in hoc dispensari. Ita docet Armilla, *verb. Hora. n. 21. Sotus, lib. 10. de Inst. quest. 5. art. 3. prope finem. Suarius tom. 2. de Relig. lib. 4. de Horis Canonicis, cap. 10. n. 7. fin. Fillucius, tom. 2. tract. 23. c. 4. quest. 7. num. 134. Layman, tom. 2. lib. 4. tract. 1. cap. 4. num. 1.* Dico secundo, hanc obligationem principaliter cadere in Prælatos Religionis, & Monasterij, scilicet Abbatem, Priorem, Guardianum, Abbatissam, Priorissâ, & quemcumque alium. Ratio est, quia quoties obligatio cadit in aliquod mysticum corpus alicuius Cõmunitatis, caput talis corporis, ratione sui maxime tenetur curare, vt obligatio illa impleatur, quia ad superiorem pertinet mouere inferiores ad operandû; alias non posset tale corpus moraliter tali obligationi satisfacere. Hæc autem Prælatorum obligatio specialiter explicata, & aucta est in prædicta Clementina 1. de celebratione Missarum, vbi ordinariis Rectoribus, & superioribus præcipitur, vt sollicitam adhibeant diligentiam, vt debitis horis conuenienter hoc Officium psallatur, vel celebretur, si Dei, & Apostolicæ Sedis indignationem euitare voluerint; quæ verba manifestè indicant præceptum obligans ad mortale. Ita Tabiena, *verb. Hora, quest. 23. n. 29. Armilla, num. 21. Sotus, lib. 19. de Inst. quest. 5. art. 3. prope finem*, vbi ait: si vbi fieri potest, Præfecti negligentia tale Officium in communi non fieret, citra dubium mortale illi esset crimen. Nauarrus, *cap. 3. de Oratione, num. 61. Petrus de Aragonia 2. 2. quest. 83. art. 12. dub. 4. concl. 1. Suarius, tom. 2. de Relig. lib. 5. de Horis, cap. 10. num. 8. Layman tom. 2. lib. 4. tract. 1. cap. 4. num. 1. Fillucius tom. 2. tract. 23. cap. 4. quest. 7. dicto 3. n. 135. Bonacina, tom. 1. tract. de Officio, disp. 2. quest. 1. punct. 1. num. 9.*

5. Quæres, an obligatio communis obliget singulos, quando non solum subditi, sed etiam ipse Prælati esset adeo negligens vt omitteretur publica diuini officij recitatio in Choro ex defectu ministrorum. Respondeo affirmatiuè; tunc enim præceptum commune singulos obligaret, quia iam esset publica necessitas, in qua obligantur. Huius sententiæ fauente Doctores, qui dicunt non excusari à peccato mortali illos Religiosos, ex quorum absentia in Choro Ecclesiasticum Officium notabile damnum, seu magnam iacturam pateretur. Ita expressè docent Angelus *verb. Hora, num. 26. Tabiena ibi, quest. 28. num. 29. Syluester questione 10. numer. 11. Armilla num. 21. Caietanus ibi, §. Quo ad quintum. Graffius part. 1. dec. lib. 2.*

Sup. hoc in
fra in Ref.
56. §. Obligari.

cap. 3. num. 13. Suarius tom. 2. de Relig. lib. 4. de Horis, cap. 10. n. 15. fin. Fillucius tom. 2. tract. 23. cap. 4. quest. 7. dicto 1. num. 131. Bonacina tom. 1. tract. de Officio, disputatione 1. questione 2. puncto 2. r. 2. num. 5. Dixi regulariter, & disputatione 291. puncto 1. num. 9. fin. Et hæc est doctrina communis inter Thologos circa obligationem recitandi Horas Canonicas in Choro, quam habent Religiosi: vnde caueant ipsi opinionem contrariam in praxim deducere

RESOL. XX.

An Religiosus, si ex consuetudine non recitet Horas Canonicas in Choro, peccet mortaliter?
Et an obligatio canendi in Choro per se, & directè sigillarim singulas personas afficiat? Ex part. 3. tit. 2. Ref. 18.

§. 1. Affirmatiuè respondet Peregrinus in comment. ad nostras cons. p. 1. lit. B. §. 3. vbi sic ait: Religiosus, qui sine iusta causa omittit recitare Horas Canonicas in Choro, quamuis priuatim illas recitet, mortaliter peccat, si habet consuetudinem non recitandi.

2. Sed hæc opinio mihi non placet, quia obligatio canendi in choro per se, & directè non afficit sigillatim singulas personas, sed totam communitatem. Vnde Suarez de Relig. tom. 2. lib. 4. cap. 10. n. 15. sic ait: De Religiosis, qui chorum profitentur, existimo non teneri ex vi generalis legis, seu præcepti obligantis sub culpa mortali ad canendum in choro, nisi vbi fuerit speciali consuetudine hoc præceptum, ita expressè declaratum; & impositum est, vel si alicubi proprium votum de hoc fieret, quod in nulla Religione credo fieri, neque etiam scio in aliqua esse consuetudinem, illo modo obligantem. Nec enim consuetudo Chori est in hoc sensu in Religiosis introducenda, sed solum, vt horæ in choro omnino dicendæ sint; & omnes adesse debeant iuxta regulam, & quod in hoc deficientes penæ subiacent, non verò quod in hoc grauitè peccent, dummodo alias horæ recitent. Ita ille & post illum Raphaël de la Torre in 2. 2. D. T. hom. 1. contr. 10. de Relig. canon. disp. 1. n. 6. libi sic ait: De Religiosis, qui ex vi suorum statutorum profitentur Chorum, maior ratio dubitandi est, an peccent, & existimo non teneri ex lege, aut præcepto generali, aut aliquo iure; quod certè ad Religiosos non dirigitur, tenebuntur autem ex vi præcepti, si quod repetitur in aliqua Religione, quod credo in nulla esse. Superest ergo, vt si aliqua obligatio sit, ea ortum habeat ex obligatione seruandi suas constitutiones, sed credo iam omnes, aut ferè omnes Religiones, se ab hoc vinculo liberasse. Et in Ordine Prædicatorum in Prologo dicitur: Volumus vt nostræ constitutiones non obligent nos ad culpam, sed ad penam: Et consuetudo, & iussio Chori in Religione hac, & vt existimo etiam in aliis, in hoc sensu introducta est, vt omnes horæ in Choro canantur, non verò quod grauitè peccent, imò neque leuiter in Ordine præfato Prædicatorum, secluso contemptu & præcepto. Ita ille. Et hanc sententiam docent etiam Fillucius tom. 2. tract. 23. cap. 4. num. 139. & Bonacina de horis canon. disp. 1. q. 1. punct. 1. n. 9. cum Faustulo de horis canon. lib. 2. quest. 186.

3. Ex his omnibus apparet Religiosos particulares non esse astrictos recitare Horas Canonicas in Choro. Vnde nescio quâ ratione Peregrinus dixit illos peccare, si hoc frequenter facerent; nam ex aliqua lege, vel consuetudine ad id non tenentur, vt satis probatum est; quod verò id frequenter faciunt, non potest